

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.

Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025- - Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 13¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija) teikia Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. spalio 28 d. išvadoje NV-2401 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas patikslintas pagal Ministrės Pirmininkės patarėjo A. Radčenko ir Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės 2025 m. spalio 30 d. išvadoje NV-2441 pateiktus pasiūlymus.

Įstatymo projektas parengtas atsiradus poreikiui dėl šių priežasčių:

1. Imigracijos procesai ir darbuotojų trūkumas atskiruose ūkio sektoriuose per pastaruosius metus nulėmė pokyčius ne tik darbo rinkoje, bet ir profesinio mokymo sistemoje, kai pagal formaliojo profesinio mokymo programas mokosi mokiniai užsieniečiai. Kadangi Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas (toliau – galiojantis įstatymas) nereglamentuoja profesinio mokymo programų mokomosios kalbos, profesinio mokymo įstaigos ir kiti profesinio mokymo teikėjai (toliau kartu – profesinio mokymo teikėjai) prisitaiko prie besimokančiųjų kalbos. Formaliojo profesinio mokymo programų mokomosios kalbos reglamentavimas ir išimties numatymas, kai mokosi mokiniai užsieniečiai, kaip *užsieniečio* sąvoka apibrėžiama Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, svarbus dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo, dermės su Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo nuostatomis ir profesinio mokymo prieinamumo užsienio valstybių piliečiams sudarymo. Svarbu paminėti, kad Įstatymo projektu siūlomas formaliojo profesinio mokymo programų mokomosios kalbos reglamentavimas prisidės prie Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme nustatytų švietimo ir mokslo politikos nuostatų įgyvendinimo.

2. Galiojančio įstatymo 14 straipsnyje nėra aiškiai nustatyta, kokiais atvejais profesinio mokymo teikėjui panaikinamas licencijos galiojimas konkrečiai formaliojo profesinio mokymo programai ar jos moduliui ir kada panaikinamas visam formaliajam profesiniam mokymui ir su profesiniu mokymu susijusioms veikloms. Būtinybę aiškiai reglamentuoti licencijos galiojimo panaikinimo sąlygas dar labiau sustiprina praktikoje pasitaikantys atvejai, kai profesinio mokymo teikėjai piktnaudžiauja licencijos turėjimu: neužtikrina profesinio mokymo kokybės, pažeidžia teisės aktus, reglamentuojančius profesinį mokymą. Ministerija, įvertinusi teisėsaugos institucijų pateiktą

informaciją apie neteisėtai išduotus profesinio mokymo diplomus, siekdama užkardyti neskaidrias profesinio mokymo apraiškas, Įstatymo projektu siūlo aiškiai apibrėžti licencijos galiojimo sustabdymo ir / ar panaikinimo sąlygas, įvesti naujas aplinkybes dėl licencijos galiojimo panaikinimo ir galimybės kreiptis dėl jos pakartotinai.

3. Galiojančio įstatymo 17 straipsnio 19 dalyje yra numatyta, kad Vyriausybė tvirtina reikalavimus valstybės ir savivaldybės profesinio mokymo įstaigos dalininkams. Įstatymo projektu siūloma atsisakyti šios nuostatos, taip būtų užtikrintas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintas tikslingumo principas, reiškiantis, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis.

4. Valstybės finansuojamose profesinio mokymo vietose mokėsi asmenys, pagal dabar galiojančio įstatymo 36 straipsnio 3 dalį, švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka privalo į valstybės biudžetą grąžinti profesiniam mokymui skirtas lėšas arba jų dalį, jeigu šie asmenys nutraukia profesinį mokymą savo noru arba yra pašalinti iš profesinio mokymo įstaigos, taip pat numatyti atvejai, kada lėšų grąžinti nereikia. Vienas iš jų – kai asmenys, siekdami pirmosios kvalifikacijos, profesinį mokymą nutraukia per pirmuosius 6 mokymo mėnesius, kiti atvejai yra nurodyti nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. netekusiame galios 11 straipsnyje. Anksčiau galiojęs 11 straipsnis apibrėžė, ką laikyti pirmąja kvalifikacija. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 70 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybinėje ir savivaldybės mokykloje mokymas pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas ir profesinio mokymo programas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti, yra nemokamas, todėl Įstatymo projektu siūloma aiškiai nustatyti, kad į valstybės biudžetą grąžinti profesiniam mokymui skirtas lėšas arba jų dalį švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka privalo asmenys, kurie mokėsi valstybės finansuojamose profesinio mokymo vietose pagal tęstinio profesinio mokymo programas.

5. Įstatymo projektu siūloma suderinti galiojančias 17 straipsnio 3 dalies nuostatas su Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, vadovų ir darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 140 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Taip pat siūloma suderinti 13 ir 14 straipsnių nuostatas su Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nuostatomis.

6. Taip pat atlikti redakciniai pakeitimai.

Detaliau pakeitimų poreikis ir Įstatymo projekto tikslai aptarti pridedamame aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene, jį paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS Nr. 25-14507). Įstatymo projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybine lietuvių kalbos komisija, taip pat su Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centru, Studijų kokybės vertinimo centru ir Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacija. Įstatymo projektui pastabas teikė Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacija. Įstatymo projektas, Įstatymo projekto aiškinamasis raštas patikslinti pagal gautas pastabas ir (ar) pasiūlymus ir suderinti darbo tvarka. Į Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacijos pasiūlymą neatsižvelgta, siūloma nuostata nedera su

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 30 straipsnio 1 dalimi. Daugiau pastabų ar pasiūlymų negauta.

Pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą, Įstatymo projektas darbo tvarka buvo pateiktas papildomai derinti Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai. Įstatymo projektui pastabų ar pasiūlymų Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija neturėjo.

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra naujų terminų, vertinamų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Įstatymo projektu nėra perkeliama ar įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Atliktas Įstatymo projekto antikorupcinis vertinimas. Papildomų lėšų nereikės.

Įstatymo projektą parengė Ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius Julius Jakučinskas, tel. +370 656 03 011, el. p. Julius.Jakucinskas@smsm.lt ir Profesinio mokymo skyriaus patarėja Dalė Švelnienė, tel. +370 614 57 507, el. p. Dale.Svelniene@smsm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projektas, 9 lapai.

2. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 10 lapų.

3. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 11 lapų.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 13, 14, 17, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

5. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.

6. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos raštas.

7. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro raštas.

8. Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacijos raštas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Raminta Popovienė